

Activiteitenplan Hendrikstraat te Gameren

In opdracht van:

Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V.

1 december 2022

ir. J.P.M. Hovens en R. Rijnders BSc

Gecontroleerd door: ing. J.M.G. Reuver (Aeres Milieu)

Activiteitenplan Hendrikstraat te Gameren

Opdrachtgever: Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V.
Opstellers/controle: ir. J.P.M. Hovens / R. Rijnders BSc
Gecontroleerd door: ing. J.M.G. Reuver (Aeres Milieu)

Faunaconsult B.V. werkt volgens de protocollen in de kennisdocumenten van BIJ12. Onze onderzoeken voldoen daarmee aan de landelijk geldende normen en opdrachtgevers hebben een basis om ons aan te spreken op de kwaliteit van de door ons aangeleverde producten. Onze ecologen voldoen aan de deskundigheidseisen zoals gesteld door RVO. We hechten groot belang aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en we zijn PSO gecertificeerd.

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding en doel.....	3
1.2	Leeswijzer	3
2	Beschrijving plangebied	4
4	Effecten	7
4.1	De ingreep	7
4.2	Effecten op kamsalamander en bunzing.....	7
4.3	Effecten op de steenuil	11
4.4	Effecten op de gewone dwergvleermuis.....	13
5	Mitigatie, aangepaste werkwijze en compensatie.....	14
5.1	Mitigatie en compensatie steenuil	14
5.2	Mitigatie en compensatie gewone dwergvleermuis.....	16
5.3	Compensatie kamsalamander en bunzing	17
5.4	Aangepaste werkwijze steenuil	17
5.5	Aangepaste werkwijze gewone dwergvleermuis.....	18
5.6	Aangepaste werkwijze bunzing en kamsalamander	19
5.7	Monitoring.....	19
5.8	Planning.....	19
6	Overige informatie	21
6.1	Wettelijke belangen.....	21
6.2	Alternatieven afweging	22
6.3	Beschermde natuurgebieden.....	22
6.4	Ecologische begeleiding.....	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

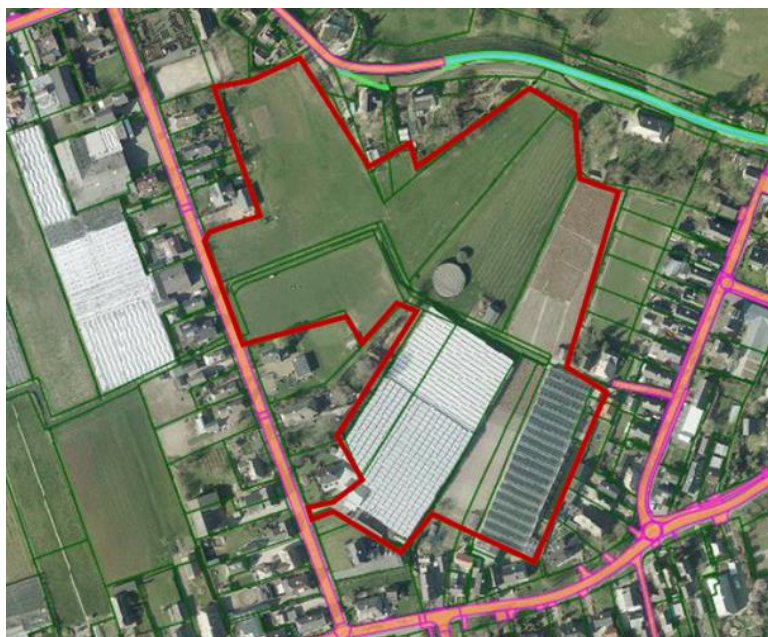
Aeres Milieu begeleidt in samenwerking met Faunaconsult B.V. de ruimtelijke ontwikkelingen op een locatie aan de Hendrikstraat te Gameren. Van Wanrooij Projectontwikkeling wil hier een woonwijk met de naam 'Molendel' ontwikkelen. Dit document dient als activiteitenplan voor het verkrijgen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenuil, de bunzing, de kamsalamander en de gewone dwergvleermuis.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de onderzoeken naar strenger beschermde soorten en de daarbij aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen. Hoofdstuk 4 beschrijft de effecten van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 5 geeft het mitigatie- en compensatieplan en de aangepaste werkwijze weer. Hoofdstuk 6 behandelt de overige informatie die noodzakelijk is voor het verkrijgen van een ontheffing.

2 Beschrijving plangebied

Het plangebied (zie figuur 2.1) ligt in het noordwesten van de kern van Gameren. Alle zijdes grenzen aan woningen met achtertuinen. In het plangebied bevinden zich twee tuinbouwkassen, waarvan er één is voorzien van een loods met kantoor. Daarnaast liggen er enkele akkers, weilandjes en twee waterbassins. In het plangebied bevinden zich enkele watergangen, die spaarzaam zijn begroeid met sterrenkroos. Verder groeien er in het plangebied soorten als fluitenkruid, groot kaasjeskruid, grote brandnetel, paarse dovenetel, boerenwormkruid, madeliefje, kruipende boterbloem, paardenbloem, muizenoor, vogelmuur, herderstasje, klein kruiskruid, zachte ooievaarsbek, hondsdrif, smalle weegbree en wilgenopslag (eenjarig). Tegen de Waalbandijk aan liggen verder enkele bramenruigten.

Figuur 2.1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd).

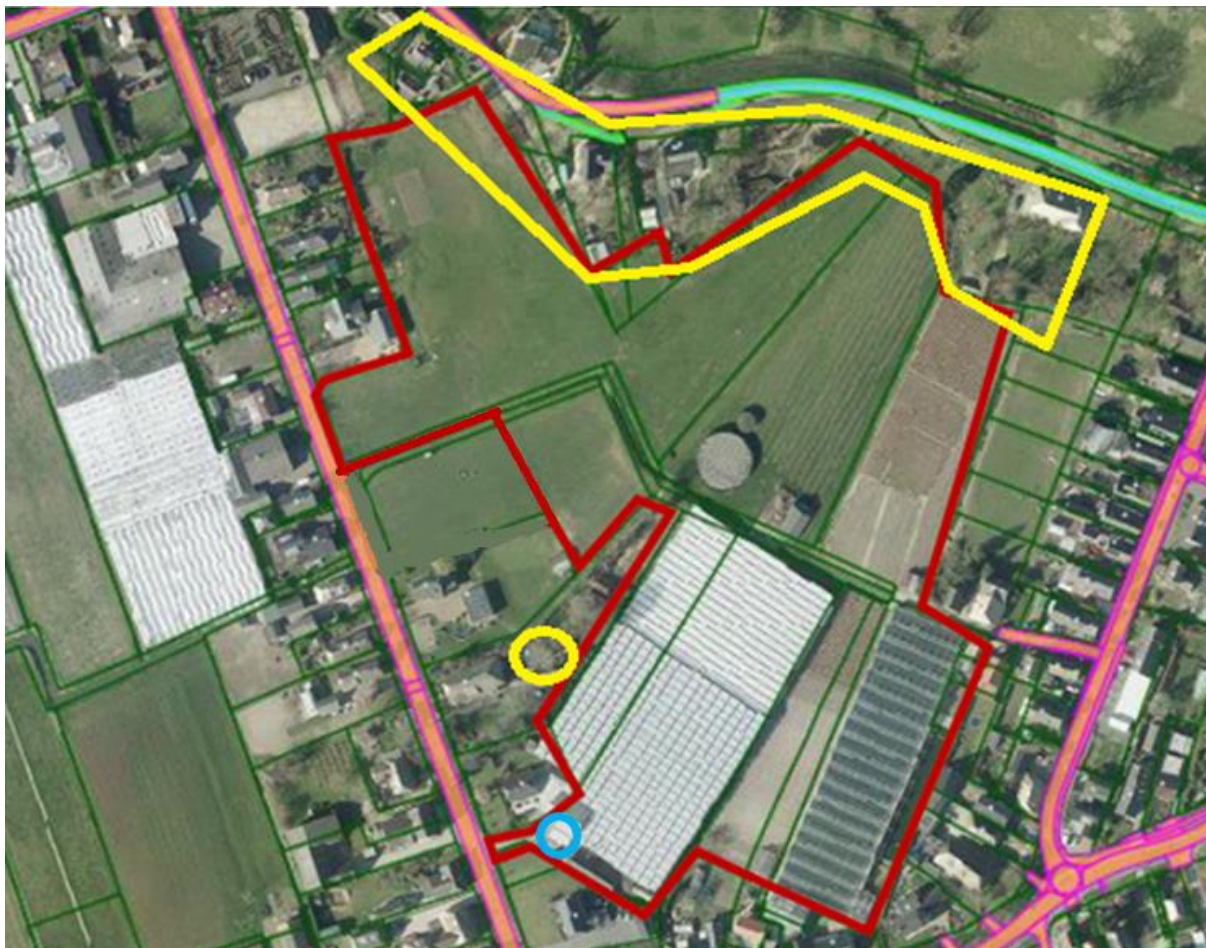
3 Aangetroffen strenger beschermde flora en fauna

In 2021 zijn het plangebied en de omgeving door middel van een quickscan natuurwetgeving¹ en aanvullend onderzoek² onderzocht. Hieruit bleek dat:

- er een paarverblijf aanwezig is van de gewone dwergvleermuis in een te slopen bedrijfsgebouw;
- een deel van het plangebied dient als foerageergebied voor de steenuil;
- het braamstruweel tegen de Waalbandijk dient als onderdeel van de landhabitat van de kamsalamander;
- het braamstruweel tegen de Waalbandijk dient als onderdeel van de landhabitat van de bunzing;

Ten aanzien van de steenuil, de gewone dwergvleermuis, de bunzing en de kamsalamander wordt daarom een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd.

Figuur 3 geeft de vaste rust- en verblijfplaatsen van de hier boven genoemde soorten in en rond het plangebied weer.

Figuur 3. Vaste rust- en verblijfplaatsen in en rond het plangebied (rood omlijnd).

Geel omcirkeld = steenuilennest buiten het plangebied (alle weilanden fungeren als foerageerhabitat van de steenuil);

¹ C. de Koning en J.P.M. Hovens. 2021. Quickscan Natuurwetgeving locatie Hendrikstraat te Gameren. In opdracht van Accent Adviseurs. Aeres Milieu en Faunaconsult B.V. Roermond en Belfeld.

² W.J.J. van Oosterhout en ir. J.P.M. Hovens. 2022. Aanvullend onderzoek Hendrikstraat te Gameren. In opdracht van: Van Wanrooij Projectontwikkeling. Aeres Milieu en Faunaconsult, Roermond en Belfeld.

- Geel omlijnd = landhabitat kamsalamander en bunzing.
- Blauw omlijnd = paarverblijf gewone dwergvleermuis.

4 Effecten

4.1 De ingreep

De in het plangebied gelegen braamstruwelen (zie figuur 3) worden omwille van de bunzing en de kamsalamander behouden. In de overige delen van het plangebied wordt de bestaande vegetatie waar nodig verwijderd en alle bebouwing gesloopt. Tevens worden enkele watergangen gedempt. In het plangebied wordt vervolgens een woongebied ontwikkeld, met een mix van woningen voor verschillende doelgroepen, waaronder ruim 40% sociale huur en betaalbare koop voor starters alsook levensloopbestendige woningen voor ouderen. Zie figuur 4.1 voor een schets van de voorgestane situatie.

Figuur 4.1. Schets van de voorgestane situatie. Bron: Urban Jazz.

4.2 Effecten op kamsalamander en bunzing

Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat de kamsalamander zich niet in het plangebied voortplant. Jaarlijks worden er op de Waalbandijk vele volwassen kamsalamanders doodgereden; tussen de splitsing Waalbandijk/Hogeweg en de splitsing Waalbandijk/Delkant. Deze dieren steken de Waalbandijk over op weg van hun landhabitats ten zuiden van de Waalbandijk naar de voortplantingswateren ten noorden van de Waalbandijk (pers. med. H. Kolman, voorzitter Natuurwacht Bommelerwaard). Het binnen het plangebied gelegen braamstruweel vormt een geschikte habitat voor de kamsalamander (zie figuur 4.2.1). De vele braamstruwelen, ruige tuinen en houtstapels buiten het plangebied (zie figuren 4.2.2; 4.2.3 en 4.2.4) vormen echter het overgrote deel van de landhabitat van deze soort.

Figuur 4.2.1. Het braamstruweel in het plangebied (op de voorgrond), en braamstruweel tegen de Waalbandijk (net buiten het plangebied) blijven behouden.

Figuur 4.2.2. Braamstruweel, net buiten het plangebied.

Figuur 4.2.3. Bramen en takkenrillen net buiten het plangebied.

Figuur 4.2.4. Takkenrillen net buiten het plangebied.

Uit de door de Natuurwacht Bommelerwaard aangeleverde gegevens blijkt dat de in figuur 4.2.5 weergegeven poelen A en C (ten noorden van de Waalbandijk) de voortplantingswateren van de soort zijn. Uit de jaarlijkse op de Waalbandijk overreden kamsalamanders blijkt verder dat een deel van de

landhabitat bestaat uit de struwelen en ruigere tuinen ten zuiden van de Waalbandijk. Het noordelijk, tegen de Waalbandijk gelegen deel van het plangebied is daar onderdeel van.

Opmerkingen:

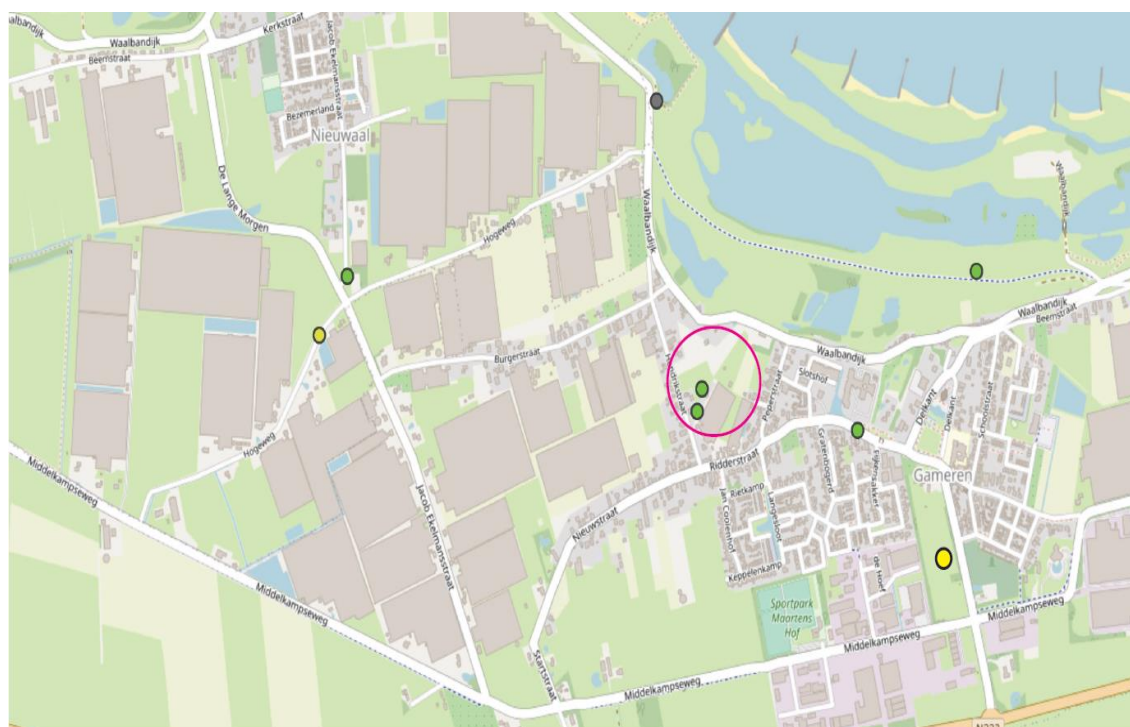
- Poel A, Valt regelmatig droog, geschikt voor kamsalamander door ontbreken van vis.
- Poel B, Bevat zeker vis (regelmatig bezoek van Aalscholvers e.d.), is veel dieper dan A en C.
- Poel C, Valt regelmatig droog, wordt zeker gebruikt door kamsalamander, geen vis.

— Bekendste stuk dijk waar kamsalamanders jaarlijks oversteken. Aantal neemt gestaag af.

● Losse waarneming

Figuur 4.2.5. Het plangebied (rood omlijnd) met de voortplantingswateren en de belangrijkste oversteekplaats voor de kamsalamander.

Werkgroep Kleine marters heeft tweemaal een bunzing in/nabij het plangebied waargenomen en op grotere afstand van het plangebied een wezel (zie figuur 4.2.6). Het grootste deel van het plangebied biedt de genoemde kleine marterachtigen te weinig dekking om als leefgebied te kunnen fungeren. De struwelen en ruigere tuinen ten zuiden van de Waalbandijk, inclusief het noordelijk, onder aan de Waalbandijk gelegen deel van het plangebied dat met bramen is begroeid, vormen waarschijnlijk deel van de habitat van de bunzing.

Waarnemingen kleine marters (2018-2022)

● bunzing

● wezel

Figuur 4.2.6. Waargenomen kleine marterachtigen in en rond het plangebied. Het plangebied is paars omcirkeld (Bron: Werkgroep Kleine marters Bommelerwaard).

Holen van de bunzing en kamsalamanders kunnen daarnaast voorkomen in de vele braamstruwelen, ruige tuinen en houtstapels (ver) buiten het plangebied (zie figuren 4.2.2; 4.2.3 en 4.2.4). Omdat het braamstruweel in het plangebied wordt verwijderd, zal er compensatie worden uitgevoerd (zie paragraaf 5.3). Vanwege de vele alternatieven rond het plangebied is tijdelijke mitigatie niet nodig. Daarnaast wordt met een aangepaste werkwijze (zie paragraaf 5.3) voorkomen dat er tijdens het verwijderen van het braamstruweel kamsalamanders of bunzingen worden gedood.

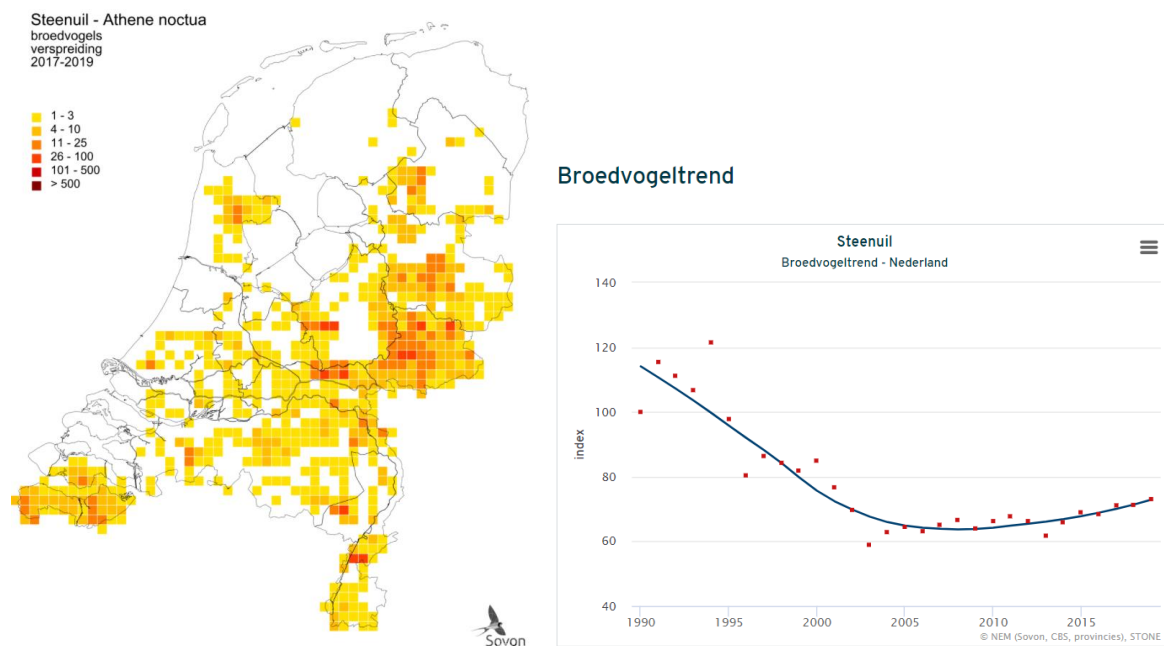
4.3 Effecten op de steenuil

Net buiten het plangebied, in een boom in de achtertuin van Hendrikstraat 8, is najaar 2021 een steenuilennestkast geplaatst. In deze nestkast heeft in 2022 voor het eerst een koppel steenuilen gebroed (deze hadden 3 jongen). De graslanden in en ten westen van het plangebied (ten zuiden van de Waalbandijk) dienen als foerageergebied van het betreffende koppel steenuilen. Door de komst van de woonwijk in het plangebied (Molendel) en door de komst van een woonwijk ten westen van het plangebied (buiten het bestek van deze aanvraag) gaat een belangrijk deel van foerageergebied verloren. De nestkast wordt daardoor indirect minder geschikt als steenuilennest. Door de uitgevoerde mitigatie en compensatie (zie paragraaf 5.1) ontstaat er direct naast het bestaande steenuilenterritorium voldoende alternatief leefgebied voor de steenuilen van de Hendriksraat 8.

De Staat van Instandhouding van de steenuil als broedvogel in Nederland is volgens SOVON matig ongunstig. In 2015 had Nederland zo'n 7500-8500 broedparen van de steenuil en uit de broedvogeltrend valt op te maken dat het aantal broedparen de laatste 12 jaar is toegenomen (zie

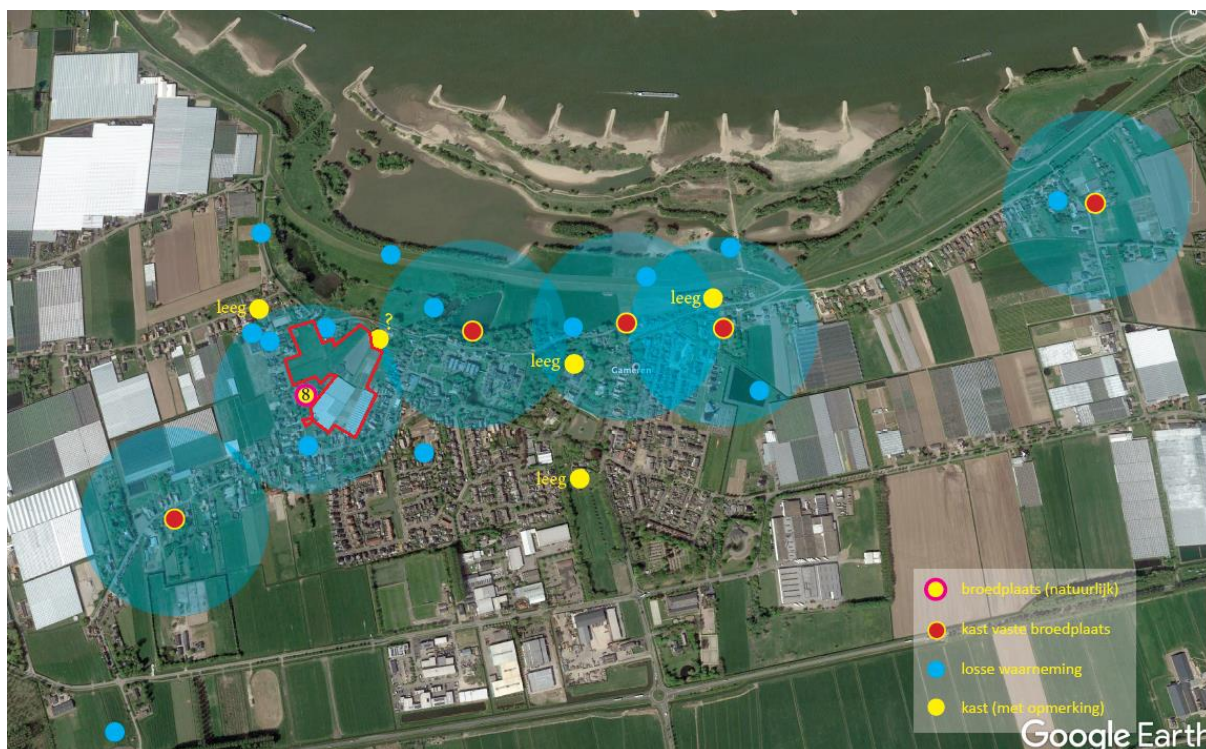
figuur 4.3.1). Volgens SOVON Vogelonderzoek Nederland is deze trend significant. De soort komt echter wel nog op de landelijke Rode lijst³ voor als ‘kwetsbaar’.

Steenuilwerkgroep Bommelerwaard leverde de locaties aan van nestkasten en broedgevallen van de steenuil rond het plangebied in 2021. Samen met het in 2022 voor het eerst waargenomen nest van de steenuil aan de Hendrikstraat 8, zijn er in de directe omgeving van Gameren 6 steenuilennesten (zie figuur 4.3.2). De lokale staat van instandhouding van de steenuil is dus matig gunstig.

Figuur 4.3.1. Broedvogels en broedvogeltrend van de steenuil. Bron: SOVON.

³ Vogelbescherming. 2016. Rode lijst van Nederlandse broedvogels. Geraadpleegd 03-11-2022. <https://www.vogelbescherming.nl/bescherming/juridische-bescherming/soortbescherming/rode-lijst/rode-lijst-broedvogels>.

Figuur 4.3.2. Steenuilennestkasten en steenuilennesten in en rond het plangebied (rood omlijnd). De locatie van het nest naast het plangebied is weergegeven met een 8. Bron: Steenuilenwerkgroep Bommelerwaard, 2021.

4.4 Effecten op de gewone dwergvleermuis

In het kantoorgebouw bevindt zich een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis. Wanneer dit gebouw wordt gesloopt gaat het paarverblijf verloren.

Door de mitigerende en compenserende maatregelen (zie paragraaf 5.2) blijven er te allen tijde voldoende alternatieve vleermuisverblijven aanwezig. Door een aangepaste werkwijze wordt voorkomen dat er vleermuizen tijdens de werkzaamheden aanwezig kunnen zijn; er worden dus geen dieren gedood, verstoord of gewond (zie paragraaf 5.4).

De nieuwe inrichting zal bestaan meer geleiding vormen voor gewone dwergvleermuizen (grasland en kassen maken plaats voor woningen met tuinen en laanbomen. Hierdoor wordt het plangebied aantrekkelijker voor de gewone dwergvleermuis.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land waargenomen. In 2013 werd de landelijke gunstige staat van instandhouding als gunstig beoordeeld. Gedurende het hele jaar maken gewone dwergvleermuizen gebruik van bebouwing. In de bebouwing maakt de soort gebruik van de spleetvormige ruimten zoals spouw, achter gevelbetimmering en onder dakpannen als verblijfplaats.

Tijdens alle ronden van het vleermuisenonderzoek in de kraamtijd werden rond de in-/uitvliegmomenten gewone dwergvleermuizen buiten het plangebied waargenomen. Hieruit valt af te leiden dat er rond het plangebied verblijven van de gewone dwergvleermuis aanwezig moeten zijn. Ook is er tijdens het vleermuisonderzoek een paarverblijf waargenomen buiten het plangebied. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is in Gameren dus gunstig.

5 Mitigatie, aangepaste werkwijze en compensatie

5.1 Mitigatie en compensatie steenuil

Door de voorgenomen aanleg van woonwijk Molendel verdwijnt een belangrijk deel van het foerageergebied van de steenuilen, die broeden aan de Hendrikstraat 8. Omdat er ook in het gebied ten westen van de Hendrikstraat woningen worden gerealiseerd (sociale woningbouw, buiten het kader van deze ontheffingsaanvraag), blijft er rond het steenuilennest vrijwel geen geschikt steenuilenhabitat over. Conform het Kennisdocument Steenuil⁴ dient verlies van essentieel foerageergebied te worden gemitigeerd. Het leefgebied moet van voldoende kwaliteit en omvang zijn om het bestaande territorium en de huidige populatie in stand te houden.

Het gebied ten noorden van het plangebied (ten noorden van de Waalbandijk) is nu al bijna geschikt als steenuilenhabitat, vanwege de aanwezige weilandjes met vrijstaande bomen. Tijdens het steenuilenonderzoek is hier geen enkele keer een steenuil waargenomen. Dit is waarschijnlijk te wijten aan twee belangrijke beperkingen:

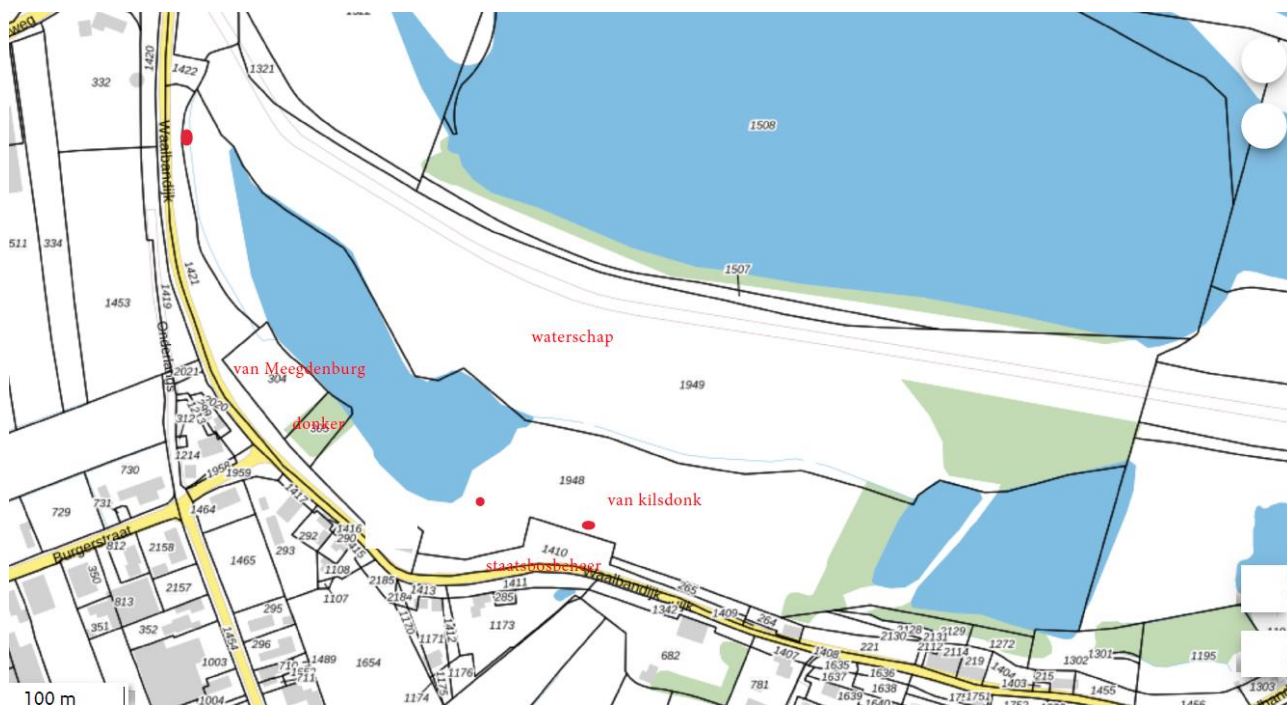
1. Steenuilen hadden in dit gebied geen plaatsen waar zij zich voor een havik of bosuil kunnen verstoppen.
2. Het gebied werd niet jaarrond begraasd. Dit is voor steenuilen noodzakelijk, omdat deze jagen in kort gras en gebaat zijn bij de regelmatige mestaanvoer van grote grazers (deze trekken regenwormen aan die weer een voedselbron zijn voor steenuilen).

Beide beperkingen zijn opgelost door:

1. Steenuilenwerkgroep Bommelerwaard plaatste in de zomer van 2022 in totaal 3 steenuilennestkasten (elk voorzien van een martersluis) in het gebied. Deze zijn bedoeld als veilige roestplaats / vluchtplaats voor de steenuilen, zodat deze het gebied kunnen gaan gebruiken. Steenuilenwerkgroep Bommelerwaard zal de steenuilennestkasten jaarlijks onderhouden en schoonmaken;
2. Er is een begrazingsovereenkomst afgesloten op het belangrijkste weilandperceel ten behoeve van de steenuil. Hierin hebben de eigenaren (Van Kilsdonk) zich verplicht om het perceel, dat kadastraal bekend staat als Gemeente Gameren, sectie P, nummer 1948, voor 15 jaar jaarrond te laten begrazen. Steenuilenwerkgroep Bommelerwaard zal daarbij doorgeven als het grasland voor de steenuilen te lang wordt.

Figuur 5.1.1 geeft de locaties van de ter mitigatie/compensatie geplaatste nestkasten weer en kadastraal perceel Gameren, sectie P, nummer 1948. Figuur 5.1.2 en 5.1.3 toont delen van het compensatie/mitigatiegebied.

⁴ BIJ12. 2017. Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Figuur 5.1.1 Locaties van de ter mitigatie/compensatie geplaatste steenuilennestkasten (rode stippen) en ligging van kadastraal perceel Gameren, sectie P, nummer 1948.

Figuur 5.1.2. Links: Gameren, sectie P, nummer 1948; rechts: aangrenzend weiland.

Figuur 5.1.3. Weiland ten noorden van de Waalbandijk.

5.2 Mitigatie en compensatie gewone dwergvleermuis

Najaar 2022 zijn er op 4 locaties binnen 200 meter van het plangebied een Unitura VMT2 vleermuizenkast opgehangen (zie figuur 5.2.1). In de nieuwbouw zal in 10 woningen een vleermuizenverblijf worden gerealiseerd. Elk verblijf bestaat uit een open stootvoeg van 2 cm breed, op minstens 3 meter hoogte, op een hoek van de betreffende woning. De open stootvoeg geeft vleermuizen toegang tot de daarachter gelegen spouw en de aangrenzende spouw 'om de hoek'. De isolatie in de spouwen wordt over de hele lengte voorzien van een strook volièregaas van 1 m hoog. Dit volièregaas dient voor de vleermuizen om aan te kunnen hangen. Indien er isolatiemateriaal van steen- of glaswol in de spouwen wordt aangebracht, wordt er eerst een houten plaat aangebracht, waar tegen het volièregaas wordt bevestigd. De open stootvoegen worden op verschillende windrichtingen aangebracht. Figuur 5.2.2 geeft de locaties van de te realiseren vleermuisverblijven weer.

Figuur 5.2.1. Locaties op te hangen vleermuiskasten (rode pijlen).

Figuur 5.2.2. Locaties te realiseren vleermuisverblijven (rode cirkels geven de locatie van de open stootvoeg aan).

5.3 Compensatie kamsalamander en bunzing

De in figuur 3 weergegeven braamstruwelen binnen het plangebied worden verwijderd. Om het verlies aan landhabitat voor de kamsalamander en bunzing te compenseren, worden in het plangebied een viertal meidoornhagen aangelegd, van circa 1 meter breed. Van bunzingen en kamsalamanders⁵ is bekend dat ze dergelijke hagen gebruiken als verblijfplaats. De locatie van de aan te leggen meidoornhagen is weergegeven in figuur 5.3.

Figuur 5.3. Locatie aan te leggen meidoornhagen (oranje lijnen).

5.4 Aangepaste werkwijze steenuil

Bouwwerkzaamheden en andere menselijke activiteiten kunnen leiden tot verstoring van steenuilennesten. Wanneer een steenuilennest wordt verlaten in de broedtijd kan dit leiden tot sterfte van eieren en/of jonge steenuilen. De steenuilenkast waarin in 2022 is gebroed, bevindt zich in een boom achter Hendrikstraat 8. Doordat de boom zich op ongeveer 10 m afstand van het terras bevindt, zijn deze steenuilen al gewend aan de aanwezigheid van mensen. De sloop van de tuinbouwkas en de bouw

⁵ BIJ12. 2017. Kennisdocument Kamsalamander *Triturus cristatus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

van de nabij het nest gelegen woningen en schuur zullen plaats vinden buiten de kwetsbare periode, die loopt van 15 februari t/m 15 juli. Figuur 5.4 geeft de gebouwen weer die buiten de periode 15 februari – 15 juli zullen worden gebouwd. Met deze werkwijze wordt voorkomen dat er eieren of jonge steenuilen worden verlaten en vervolgens sterven.

Figuur 5.4. Locatie steenuilennest (rood omcirkeld) en locatie woningen die buiten de periode 15 februari - 15 juli worden gerealiseerd (rood omlijnd).

5.5 Aangepaste werkwijze gewone dwergvleermuis

Figuur 5.5 toont de locatie waar de gewone dwergvleermuis uitvloog. Na het verkrijgen van de ontheffing en in de periode 15 april – 15 oktober (volgens Kennisdocument gewone dwergvleermuis⁶ is dit de minst kwetsbare periode) zullen alle open stootvoegen en kieren van dit gemetselde gebouwtje met een exclusion flap worden afgedicht. Na minstens een week wachten mag het gebouw vervolgens worden gesloopt.

⁶ BIJ12. 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Figuur 5.5. Locatie waar de uitvliegende gewone dwergvleermuis is waargenomen. Het dier vloog uit vanonder de regenpijp of vanuit een nabije open stootvoeg.

5.6 Aangepaste werkwijze bunzing en kamsalamander

Volgens het Kennisdocument kamsalamander⁷ bestaat de landhabitat waar de kamsalamander wordt aangetroffen uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied. De braamstruwelen zijn de enige in het plangebied gelegen biotopen die als landhabitat voor de soort kunnen dienen en deze vormen ook een geschikte biotoop voor de bunzing. Om uit te sluiten dat holen van bunzing of kamsalamander (met de daarin aanwezige dieren) worden gedood, worden deze met een aangepaste werkwijze verwijderd. Het braamstruweel wordt tussen 1 maart en 15 maart handmatig (bosmaaier) geklepeld; op dat moment zijn kamsalamanders in hun voortplantingshabitat (en broeden er geen vogels). Eventueel aanwezige bunzingen zullen tijdens het klepelen weglopen. Na een week worden de wortelstokken verwijderd met graafmachine.

5.7 Monitoring

De steenuilenwerkgroep Bommelerwaard zal de komende 15 jaar de steenuilennestkasten onderhouden en de eigenaar van de grond aanspreken indien de grasvegetatie te lang wordt. Omdat de gebruikte steenuilennestkasten hun nut hebben bewezen is verdere monitoring naar mening van Faunaconsult niet nodig. Omdat bekend is dat gewone dwergvleermuizen goed gebruikmaken van spouwen, is monitoring van de nieuw te realiseren vleermuisverblijven eveneens overbodig. Omdat bekend is dat bunzingen en kamsalamanders bij hagen voorkomen, is monitoring van de kamsalamander en bunzing evenmin nodig.

5.8 Planning

Tabel 5.8 geeft de deels al gerealiseerde planning weer.

⁷ BIJ12. 2017. Kennisdocument Kamsalamander *Triturus cristatus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Tabel 5.8. De planning.

Maatregel	Datum
Quickscan natuurwetgeving	2021
Aanvullende onderzoeken	2022
Ophangen 3 steenuilennestkasten	2 april 2022
Afsluiten begrazingscontract perceel Gameren, sectie P, nummer 1948	7 november 2022
Klepelen braamstruweel	Tussen 1 maart en 15 maart 2024
Sloop tuinbouwkas	Buiten periode 15 februari – 15 juli
Aanbrengen exclusion flaps kantoorgebouw	Periode 15 april – 15 oktober
Sloop kantoorgebouw	Een week of later na de vorige stap
Bouw woningen nabij steenuilennest (zie figuur 5.4)	Buiten periode 15 februari – 15 juli
Aanleg meidoornhagen voor kamsalamander en bunzing	Tijdens inrichting buitenterrein
Nieuwbouw gereed	2025

6 Overige informatie

6.1 Wettelijke belangen

Er wordt een ontheffing ingediend vanwege twee belangen:

1. Belang volksgezondheid

Er bevinden zich asbestplaten op een schuurtje dat verwijderd dient te worden. Aangezien er geen goot aanwezig is spoelen asbestvezels door de regen op de grond en naar een aanwezige watergang dat weer schadelijk is voor flora en fauna maar ook voor de volksgezondheid aangezien er tuinen grenzen aan de watergang. Daarnaast is er sprake van asbesthoudende kit in 1100 m² glas van de te slopen tuinbouwkas. Het betreft oud glas wat af en toe moet worden vervangen en dat is ongezond en beter om dat z.s.m. te slopen en af te voeren.

De ontwikkeling van de locatie Hendrikstraat Molendel past binnen de huidige beleidskaders. In de periode 2020-2030 heeft de gemeente de ambitie gesteld om 1.450 woningen toe te voegen. De gemeente stuurt op een versnelde realisatie van woningen voor de komende vijf jaar. Dit komt neer op een toevoeging van 1.000 woningen in de periode tussen 2020-2025. Voor de verdeling van de kwantitatieve opgave over de verschillende kernen houdt de gemeente rekening met de specifieke woningbehoefte in deze kernen. Voor het Cluster Bruchem, Delwijnen, Gameren, Kerkwijk en Nieuwaal is de opgave geraamd op het toevoegen van 320 woningen in de periode 2020-2030. De gemeente zet in op adaptief programmeren. Dit betekent dat in de programmering rekening wordt gehouden met onzekerheid en kansen.

Woningbehoefte in de gemeente Zalbommel is geraamd op 1.620 in de periode tot 2035. Op basis van de huidige bevolkingsopbouw van inwoners in het cluster Bruchem, Delwijnen, Gameren, Kerkwijk en Nieuwaal is een doorvertaling gemaakt van de Primos-prognose op clusterniveau. In de periode tot 2035 is de behoefte geraamd op +325 woningen. Dit wijkt iets af van de geraamde behoefte in de woonvisie (+320 woningen) voor dit cluster. Het verschil zit enerzijds in de gehanteerde periode; in de woonvisie wordt namelijk uitgegaan van de periode 2020-2030. Anderzijds is de behoefte van 320 gebaseerd op het groeiscenario. Hierbij is rekening gehouden met inloop van het woningtekort en een extra woningvraag als gevolg van vestiging van arbeidsmigranten en als gevolg van nieuwe bedrijvigheid rondom de A2.

Confronteren we de huidige harde plancapaciteit in de gemeente Zalbommel met de woningbehoefte in de periode tot 2035 dan valt op dat er op gemeenteniveau een restopgave is van 1.334 woningen. Zelfs als we er vanuit gaan dat de volledige zachte plancapaciteit in deze periode wordt gerealiseerd is er op gemeenteniveau ruimte voor toevoeging van nieuwe woningbouw-plannen.

In het kerncluster waar Gameren onder valt zijn 5 woningen als harde plancapaciteit betiteld. Op basis hiervan concluderen we dat er ruimte is voor toevoeging van 320 woningen in het kerncluster. De zachte plancapaciteit bestaat in het kerncluster uit 182 woningen en dit is inclusief de ontwikkeling van 103 woningen op de locatie Hendrikstraat Molendel. Ook binnen het kerncluster komen we tot de conclusie dat de ontwikkeling Hendrikstraat Molendel in kwantitatieve zin past binnen de woningbehoefte in de periode 2022-2035.

De kwalitatieve behoefte is redelijk vergelijkbaar met de uitkomsten van het woningmarktonderzoek uit 2018. Er ligt een relatief grote vraag in koopwoningen en dan met name in het segment tussen € 200.000 en € 350.000. Het plan Hendrikstraat Molendel sluit in belangrijke mate aan op de kwalitatieve woningbehoefte. Het aandeel sociale huur in het plan ligt iets hoger en het aandeel dure koop wat lager. Het plan sluit daarmee aan op het gemeentelijke woningbouwprogramma.

Het plan Hendrikstraat Molendel speelt in op de huidige kwantitatieve en kwalitatieve vraag in de gemeente Zalbommel. Het plan voorziet in de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte. Voor de locatie zijn geen geschikte binnenstedelijke alternatieven binnen de gemeente voorhanden. Het plan voldoet daarmee aan de eisen die artikel 3.1.6 lid 2 van het Bro aan de plantoelichting stelt.

2. Belang bescherming flora en fauna

Een tweede belang betreft bescherming van flora en fauna omdat het foerageergebied van de steenuil er vanwege verschillende maatregelen per saldo op vooruit gaat. In het plangebied vond geen jaarrond begrazing plaats, en het grasland bestaat uit monotoon Engels raaigras. Dergelijk grasland is niet optimaal als steenuilenhabitat. Het mitigatieperceel was om meerdere redenen niet geschikt als steenuilenhabitat (zie paragraaf 5.1). In de voorgestane situatie zal er een jaarrond geschikte habitat (jaarrond begraasd) voor de steenuil aanwezig zijn binnen/naast het huidige territorium.

6.2 Alternatieven afweging

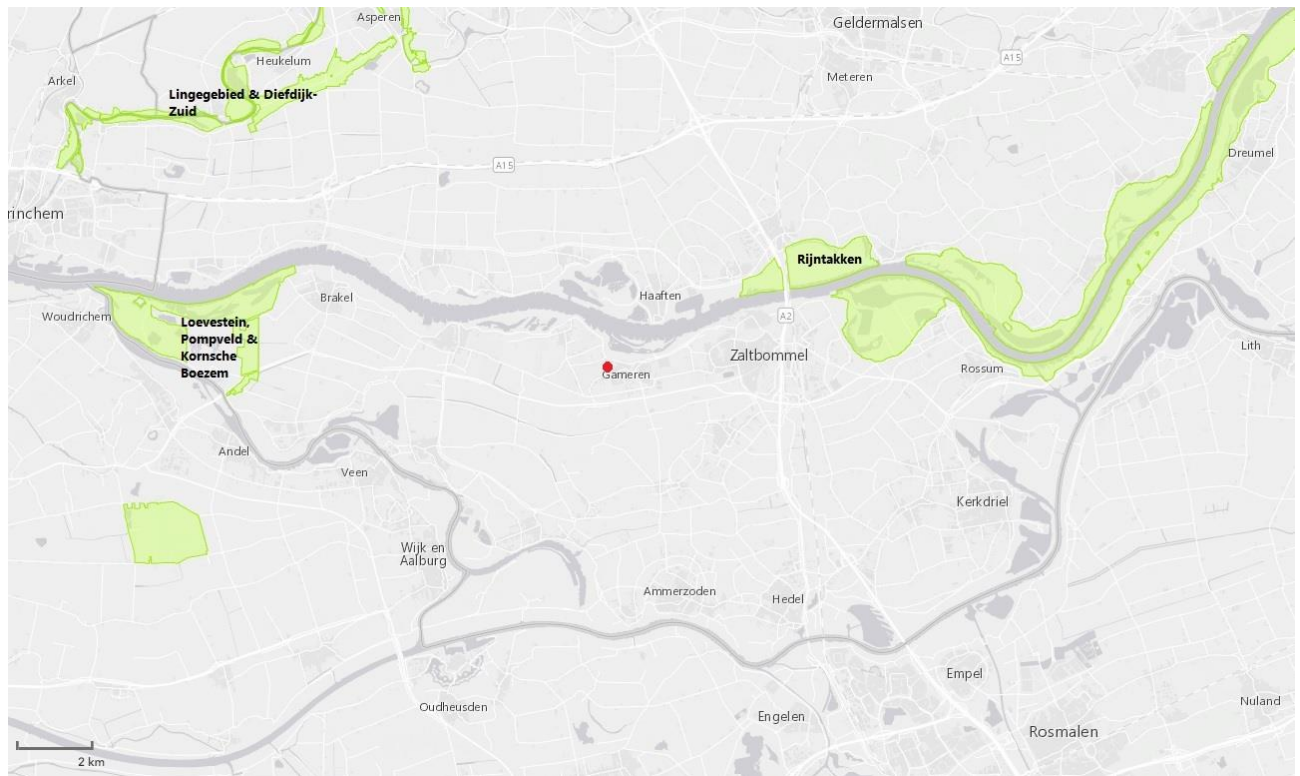
Binnen de kern Gameren zijn geen alternatieve stedelijke locaties beschikbaar om te kunnen voorzien in de woningbehoefte. Daarbij geldt dat de ontwikkeling van Hendrikstraat Molendel vanuit ruimtelijk perspectief een logische uitbreiding is van de kern en aansluiting heeft op de bestaande bebouwing van Gameren.

De gemeente wilt juist de agrarische bedrijven in de kern saneren waarvan 1 bedrijf (locatie De Kernen) al enige tijd geleden hiervoor is gesaneerd. Deze locatie is pas de laatste paar jaren als weiland gebruikt, nadat de kassen aan de noordzijde waren gesloopt. Zoals in 6.1 is uitgelegd, is de aanwezige kas en een schuur voorzien van asbest.

Qua alternatief tijdspad is er met de aangepaste werkwijze al voorzien door het aanbrengen van exclusion flaps, het klepelen van braamstruweel en het slopen en bouwen uit te voeren buiten de kwetsbare perioden (van resp. gewone dwergvleermuis, kamsalamander en steenuil).

6.3 Beschermde natuurgebieden

Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, op een afstand van circa 4,2 kilometer ten oosten van het plangebied. Op 8,3 kilometer ligt het Natura 2000-gebied 'Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem' en op 8,8 kilometer afstand bevindt zich Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid'. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 4.2).

Figuur 4.2. Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura-2000 gebieden (groen weergegeven). Bron: [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit](#).

6.4 Ecologische begeleiding

De ecologische begeleiding zal plaatsvinden door ir. Hans Hovens. Hans heeft ruime ervaring met ecologisch onderzoek en is afgestudeerd als bioloog aan de Wageningen Universiteit. Hij zal de aangepaste werkwijze begeleiden.

Ontwerpbesluit Verlenen ontheffing

Datum

14 juli 2022

Zaaknummer

2022-016771

Onderwerp

Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99

Blad

1 van 22

Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V.
T.a.v. C.J.W. van Wanrooij
Postbus 4
5386 ZG GEFFEN

Locatie

Hendrikstraat 6 in Gameren

Gemeente

Zaltbommel

Activiteit

Het realiseren van een woonwijk 'Molendel'

Beste meneer/mevrouw Van Wanrooij,

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de mitigerende maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Ontwerpbesluit

U ontvangt nu het ontwerpbesluit. U mag pas met de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen.

Wij publiceren dit ontwerpbesluit op www.overheid.nl. Een ieder kan op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Als wij reacties ontvangen, krijgt u hierover bericht. Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 00 00
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B02
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

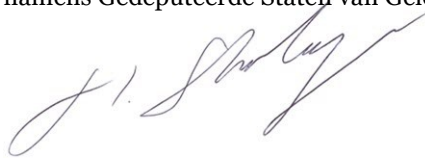
Blad

2 van 23

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03817867, 03817870, 03819940, 03819944, 03819945, 03819946, 03843709, 03843715,
03865656, 03895854.

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

BIJLAGE 1 – TOELICHTING BESLUIT

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V., Broekstraat 2, 5386 KD te Geffen, hierna te noemen de aanvrager, van 1 december 2022 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 1 december 2022 ontvingen wij een aanvraag van Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V. voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de steenuil, artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis en kamsalamander en het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en artikel 3.10 lid 1b voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bunzing.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 16 januari 2023 en 27 maart 2023 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij per brief van 12 januari 2023 en 20 februari 2023 hebben verzocht.

Er heeft een toets plaatsgevonden naar de effecten van het project en de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en er wordt aangegeven dat er geen effecten zijn op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Echter zijn de uitgevoerde berekeningen uitgevoerd met een verouderde versie van AERIUS Calculator, waardoor de resultaten nu mogelijk afwijken en er wel toenames kunnen

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

4 van 23

plaatsvinden. Indien dit het geval is, dient de aanvrager ook een vergunning voor het onderdeel gebiedsbescherming bij de provincie aan te vragen.

Voor meer informatie over stikstof kunt u de website van BIJ12 (www.bij12.nl) het onderwerp “Stikstof en Natura 2000” raadplegen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5, 3.8 lid 1 en lid 5, en 3.10 lid 2 van de Wet natuurbescherming;

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Van Wanrooij Projectontwikkeling B.V., Broekstraat 2, 5386 KD te Geffen;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	B
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	
Kamsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	B
Bunzing (<i>Mustela putorius</i>) Wezel (<i>Mustela nivalis</i>) Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>)	Artikel 3.10 lid 1b	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	B en C

Belang:

- A) Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- B) Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
- C) Artikel 3.10 lid 2 onder a van de Wnb: in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het plangebied zoals aangegeven in figuur 1 en 2 van bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 december 2026 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-016771.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

6 van 23

8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-016771.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-016771.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis, kleine marterachtigen, kamsalamander en steenuil.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2022-016771. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. Vanaf het moment dat verstorende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2022-016771.

Soortspecifieke voorschriften

14. Als na 31 december 2025 nog verstorende werkzaamheden plaatsvinden zonder dat hiervoor in een eerder stadium ongeschikt is gemaakt, dient een actualisatie van het ecologisch onderzoek uit 2022 plaats te vinden.
15. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 3 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
16. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elk geval het plaatsen/aanbrengen van de vleermuisvoorzieningen, het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van vleermuizen, het ongeschikt maken van het plangebied voor kamsalamander en kleine marterachtigen en het plaatsen van de marterkasten.
17. Voor het ongeschikt maken voor vleermuizen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) worden gebruikt om gaten dicht te zetten en geen netten of andere materialen worden toegepast waarin ze verstrikt kunnen raken.
18. Als in de broedperiode gewerkt wordt dienen aanwezige broedgevallen van algemene broedvogels buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
19. De voorgeschreven voorzieningen zoals beschreven in tabel 3 moeten conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12 geplaatst worden (hoogte, expositie, etc.). De ontheffinghouder ziet erop toe dat de voorzieningen duurzaam zijn en te allen tijde functioneel blijven.

Gewone dwergvleermuis

20. Voor het ongeschikt maken voor vleermuizen wordt het gebouw bij voorkeur geleidelijk ontmanteld door voorzichtig dakbedekking, dakbeschot, gevelbetimmering, boeiboorden, muurplaten en kozijnen te verwijderen, zodat verblijfplaatsen open komen te liggen en de dieren zelfstandig het gebouw kunnen verlaten. Het moment van volledig blootleggen van de verblijfplaatsen mag pas na zonsondergang gebeuren, zodat vleermuizen de kans krijgen in de schemer of donker een alternatieve verblijfplaats te zoeken. Indien het ontmantelen risico geeft op het doden of verwonden van vleermuizen of als dit praktisch niet uitvoerbaar is, kan beter met exclusion flaps gewerkt worden. Dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige. Met exclusion flaps worden dan alle potentiële in-/uitvliegopeningen afgesloten. Als deze toegangen zich over een grote lengte bevinden kunnen delen hiervan ook dichtgezet worden,

maar er moeten wel voldoende openingen met exclusion flaps beschikbaar blijven. Vanuit elke mogelijk denkbare verblijfplaats moet een vleermuis binnen 2 meter een geschikte uitvliegopening met exclusion flap kunnen bereiken. Alleen locaties die van buitenaf volledig zijn te overzien en waar op dat moment geen vleermuizen aanwezig zijn, mogen ook zonder een exclusion flap worden afgesloten.

21. Er mag alleen ongeschikt gemaakt worden in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 15 oktober en niet in de kwetsbare kraamperiode (niet tussen 1 mei en 15 juli). Het ongeschikt maken moet maximaal 2 weken voor de werkzaamheden worden uitgevoerd. Echter tussen het ongeschikt maken en de start van de werkzaamheden moeten wel minimaal 3 dagen zitten waarop het weer bij zonsondergang geschikt is geweest voor vleermuizen; minimaal 10 graden Celsius, weinig wind (< 5 Bft) en droog. Na deze drie dagen moet nogmaals met een avondcontrole door een vleermuisdeskundige, en bij geschikt weer voor vleermuizen, gecontroleerd worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode moeten plaatsvinden, moet het ongeschikt maken en deze controle tussen 15 september en 15 oktober worden uitgevoerd.
22. Indien bij de controleronde uitvliegende vleermuizen worden waargenomen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle worden uitgevoerd of de vleermuizen echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 21. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen uitvliegende vleermuizen meer worden waargenomen.
23. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werk ter plaatse stopgezet totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. De ecologisch deskundige wordt hierbij geraadpleegd. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, moet contact opgenomen worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
24. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
25. In de actieve periode van vleermuizen (1 april – 1 november) dient er alleen gewerkt te worden tussen zonsopgang en zonsondergang.

Steenuil

26. De sloop van de tuinbouwkas en de bouw van de nabij het steenuilennest gelegen woningen en schuur dient plaats te vinden buiten de meest kwetsbare periode van de steenuil, die loopt van februari tot en met juli.

Kamsalamander en kleine marterachtigen

27. Struweel wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de voortplantingsperiode van de kleine marterachtigen (15 maart – 1 september), het broedseizoen van algemene broedvogels (globaal 15 maart – 15 juli) en buiten de winterrust periode van de kamsalamander (1 november – eind februari) verwijderd.

28. Het plangebied wordt ongeveer 2 weken voorafgaand aan de start van het bouwrijp maken onaantrekkelijk gemaakt door de vegetatie kort (tot circa 10 cm boven het maaiveld) te maaien. Het onaantrekkelijk maken dient buiten de voortplantingsperiode van de kleine marterachtigen (15 maart – 1 september) en buiten de winterrust periode van de kamsalamander (1 november – eind februari) plaats te vinden. Het maaien dient in één richting gedaan te worden, zodat kleine zoogdieren de mogelijkheid hebben om te vluchten. Het verwijderen van vegetatie wordt bij voorkeur handmatig uitgevoerd. Het gebruik van een cirkelmaaier of maaibalk is toegestaan; het gebruik van klepelmaaiers is niet toegestaan. Het maaisel moet worden neergelegd op plekken waar de dieren naartoe kunnen vluchten en waarlangs zij geschikt leefgebied kunnen bereiken.
29. Voorafgaand aan het ongeschikt maken van het plangebied en het verwijderen van het struweel dienen binnen het geschikt leefgebied van kleine marterachtigen net buiten het plangebied minimaal 2 nieuwe duurzame rust-/verblijfplaatsen gerealiseerd te worden in de vorm van een nestkast uitgevoerd conform ‘Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming’ (S. Bouwens, 2017)’.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Het project heeft betrekking op het realiseren van een woonwijk met de naam ‘Molendel’ in Gameren. Hiervoor zullen twee tuinkassen inclusief loods en kantoorruimte en twee waterbassins gesloopt worden. Het projectgebied bestaat verder uit akkers en weilanden met hier en daar enkele watergangen en bramenstruweel.

In 2022 zijn alternatieve steenuilenkasten en vier tijdelijke vleermuizenkasten geplaatst. Voorafgaand aan het verwijderen van het braamstruweel, in augustus/september 2023 worden twee marterkasten geplaatst. Tussen 1 maart en 15 maart 2024 zal het braamstruweel gemaaid/verwijderd worden, een week later worden de wortelstokken verwijderd met een graafmachine. In de periode 15 april – 15 oktober 2024 wordt het kantoorgebouw ongeschikt gemaakt, minimaal een week later wordt het kantoorgebouw gesloopt. Buiten de periode van 15 februari – 15 juli worden de tuinbouwkassen gesloopt. Buiten de periode van 15 april – 15 juli worden de woningen nabij het steenuilennest gebouwd. Tijdens de inrichting van het buitenterrein worden meidoornhagen aangelegd. In 2025 is de nieuwbouw naar verwachting gereed.

In het bij de aanvraag toegevoegde projectplan “Activiteitenplan Hendrikstraat te Gameren” (Faunaconsult, 2022) zijn opgenomen:

- Het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- Een effectbeoordeling van het project;
- De te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- Alternatievenafweging;
- Onderbouwing wettelijk belang;
- Beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen, steenuil en amfibieën in 2022. De aanvrager heeft aangegeven dat het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2021 van het Netwerk Groene Bureaus. Voor het steenuilenonderzoek zijn de richtlijnen uit het Kennisdocumenten Steenuil van BIJ12 gehanteerd. Om de aanwezigheid van amfibieën in en rond het plangebied te onderzoeken, zijn de aanwezige sloten en poelen gedurende drie bezoeken op 25 april, 16 mei en 4 juli met behulp van een steeknet bemonsterd.

Tabel 2 geeft een overzicht van de resultaten van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de te verwachten effecten van het project.

Tabel 2 Resultaten ecologisch onderzoek en effectbeoordeling

Aangetroffen soorten	Aantal aangetroffen verblijfplaatsen	Te verwachten negatieve effecten
Gewone dwergvleermuis	2 paarverblijfplaatsen	Verdwijnen 1 paarverblijfplaats
Steenuil	1 nestplaats	Verdwijnen essentieel foerageergebied nabij nestplaats, verstoring in de meest kwetsbare periode
Kamsalamander	Niet concreet te maken	Verlies rust- en verblijfplaatsen (winterverblijfplaats)
Bunzing	Niet concreet te maken	Verlies rust- en verblijfplaatsen
Kleine watersalamander	3 verblijfslocaties	Verdwijnen leefgebied, vrijgesteld op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Driedoornige stekelbaars	4 verblijfslocaties	Verdwijnen leefgebied, vrijgesteld op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Kleine modderkruiper	1 verblijfslocatie	Verdwijnen leefgebied, vrijgesteld op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Zeelt	2 verblijfslocaties	Verdwijnen leefgebied, vrijgesteld op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Bastaardkikker	1 verblijfslocatie	Verdwijnen leefgebied, vrijgesteld op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Niet aangetroffen zijn:

- Reptielen, beschermde planten, beschermde vissen, vlinders en ongewervelden.

Preventieve maatregelen

Het verwijderen van struweel wordt buiten het broedseizoen (globaal 15 maart – 15 juli) uitgevoerd om doden, verwonden of verstoren van broedende vogels te voorkomen.

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

13 van 23

Voorafgaand aan het dempen van de waterwegen, dienen in het kader van de zorgplicht de vissen en amfibieën afgevangen te worden en tijdelijk opgevangen te worden in bijvoorbeeld emmers, zodat deze verplaatst kunnen worden naar een nieuw geschikt leefgebied.

Mitigerende maatregelen

Tabel 3 geeft een overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis, steenuil, bunzing (evenals andere kleine marterachtigen) en kamsalamander. De voorzieningen zijn/worden aangebracht conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Tabel 3 Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis	In het najaar van 2022 zijn 4 vleermuiskasten (type Unitura VMT2) binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst.	In de nieuwbouw worden 10 spouwruimtes van meer dan 3 centimeter breed gerealiseerd, met een minimale afmeting van 50 x 80 cm. Elke spouwruimte zal toegankelijk zijn voor de gewone dwergvleermuis in de vorm van open stootvoegen van 2 centimeter breed op minimaal 3 meter hoogte, geplaatst in verschillende windrichtingen. Ter grip en tegen verstrengeling in los materiaal worden de binnenzijden van de spouwruimte bekleed met gripgaas 'GG2' van Unitura. Indien er isolatiemateriaal van steen- of glaswol in de spouwen wordt aangebracht, wordt er eerst een houten plaat aangebracht waartegen het gripgaas wordt bevestigd.
Steenuil	Geen tijdelijke mitigatie, direct permanente mitigatie.	Plaatsen van drie nestkasten aan de overkant van de Waalbanddijk. Deze worden gedurende 15 jaar gemonitord. Optimaliseren foerageergebied door het toepassen van graasbeleid op het perceel van Van Kilsdonk, gemeente Gameren, sectie P, nummer 1948.
Kamsalamander	Geen tijdelijke mitigatie, direct permanente mitigatie.	Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van 4 meidoornhagen van circa 1 meter breed (totaal oppervlak minimaal 5 m ²).
Kleine marterachtigen	Geen tijdelijke mitigatie, direct permanente mitigatie.	Aanbieden alternatieve verblijfplaats in de vorm van 4 meidoornhagen van circa 1

		meter breed en het plaatsen van twee marterkasten met een binnenruimte van circa 20 x 20 cm en een opening van circa 8 cm. De marterkast dient voorzien te zijn van een dubbele bodem. Bovenop de nestkast wordt een laag van ruim 50 cm van takken en bladeren aangebracht. In de binnenruimte van de nestkast wordt hooi aangebracht.
--	--	---

Beoordelingskader

Tabel 4 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 4 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op door het project. Toelichting: Uitgebreid onderzoek naar kleine marterachtigen heeft niet plaatsgevonden. Door alsnog alternatieve locaties voor kleine marterachtigen te verzorgen, worden eventuele effecten alsnog gemitigeerd.	Ja, mits wordt uitgegaan van het verlies van verblijfplaatsen van alle soorten kleine marterachtigen (geregeld in voorschrift 29)
Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld. Toelichting: De uitgevoerde onderzoeken voldoen aan de (minimale) eisen zoals omschreven in het vleermuisprotocol 2021 (vleermuizen), de handreiking kleine marterachtigen (kleine marterachtigen) en de Kennisdocumenten Soorten van Bij12 (overige soorten). Door alsnog mitigerende maatregelen te verzorgen voor kleine marterachtigen (worst-case benadering, opgenomen in voorschrift 29) wordt voldoende gecompenseerd voor het ontbrekende onderzoek naar de kleine marterachtigen.	Ja, mits wordt uitgegaan van het verlies van verblijfplaatsen van alle soorten kleine marterachtigen (geregeld in voorschrift 29)
De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd. Toelichting: De mitigatie voldoet aan de minimale eisen opgenomen in de kennisdocumenten van de soorten en de handreiking kleine marterachtigen. Voor wat betreft de mitigatie van de steenuil zal gedurende 15 jaar monitoring	Ja

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

16 van 23

plaatsvinden, om te onderzoeken of het leefgebied en de geplaatste nestkasten ook daadwerkelijk in gebruik genomen zullen worden.	
De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief. Toelichting: Binnen de kern Gameren zijn geen alternatieve locaties beschikbaar om te kunnen voorzien in de woningbehoefte. De locatie is gelegen tussen bestaande woningen met tuinen en een weg en is hierdoor de meest geschikte locatie om uitbreiding plaats te laten vinden. Voor wat betreft de werkwijzen, inrichting en planning is voldoende rekening gehouden met de aanwezige soorten om doden van dieren te voorkomen en verstoren zo veel mogelijk te voorkomen. Alternatieven zijn hier niet mogelijk.	Ja
Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd. Toelichting: De woningbehoefte neemt toe waardoor de gemeente genooddaakt is woningen bij te bouwen. Het te slopen schuurtje is bovendien voorzien van asbestplaten, waar vanaf asbestvezels komen die met het regenwater door het ontbreken van goten direct de bodem in verdwijnen. Ook zit asbesthoudende kit in 1.100 m ² glas van de te slopen tuinbouwkas. Sloop van deze gebouwen is hierdoor ook in het belang van de bescherming van flora en fauna evenals de volksgezondheid.	Ja
De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit wijkt af van de aangevraagde soorten en verboden, deze ontheffing wordt immers ook verleend voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de wezel en hermelijn.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

BIJLAGE 2 – KAART PROJECTGEBIED

Figuur 1: Het projectgebied (rood omlijnd).

Alle zijdes van het projectgebied grenzen aan woningen met achtertuinen. In het projectgebied bevinden zich twee tuinbouwkassen, waarvan één is voorzien van een loods met kantoor. Daarnaast liggen er enkele akkers en weilanden met daartussen enkele watergangen binnen het plangebied en staan er twee waterbassins.

Datum

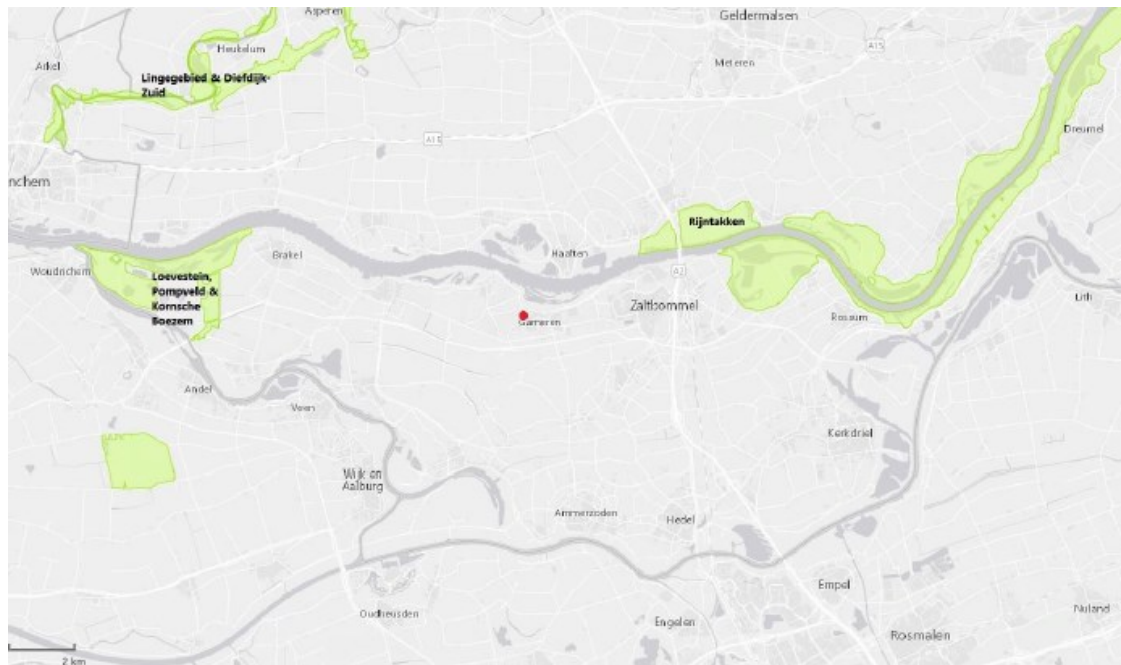
14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

18 van 23

Figuur 2: Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

19 van 23

BIJLAGE 3 – MITIGERENDE MAATREGELEN

Gewone dwergvleermuis

Tijdelijke mitigatie:

Figuur 3: De locaties van de vier tijdelijke verblijfplaatsen in de vorm van vleermuiskasten type Unitura VMT2 (rode pijlen).

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

20 van 23

Permanente mitigatie:

Figuur 4: De locaties van de 10 permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis in de vorm van open stootvoegen van 2 cm die toegang geven tot de spouwmuren (rode cirkels).

Datum

14 juli 2023

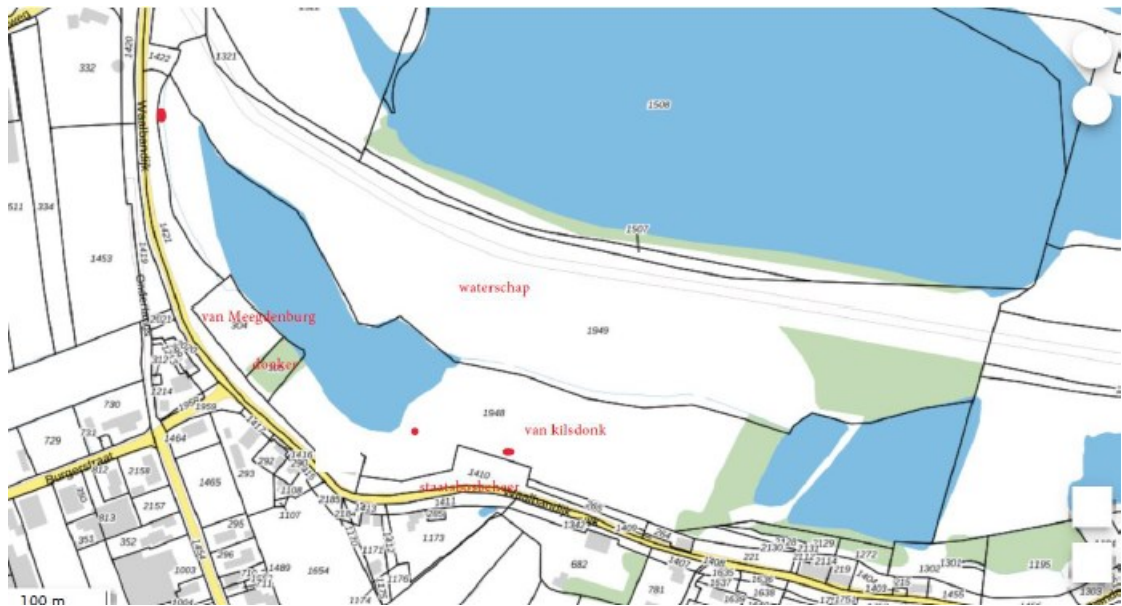
Zaaknummer

2022-016771

Blad

21 van 23

Steenuil

Figuur 5: Locaties van de drie geplaatste steenuilenkasten (rode stippen) en het perceel waar graasbeleid wordt toegepast (nummer 1948).

Datum

14 juli 2023

Zaaknummer

2022-016771

Blad

22 van 23

Bunzing en kamsalamander

Figuur 6: Locatie van de aan te leggen meidoornhagen met een breedte van ca. 1 meter (oranje lijn aan de linkerkant)

Figuur 7: Locatie van de aan te leggen meidoornhagen (locatie oranje lijn linkerkant figuur 6). De te behouden braamstruiken zijn gearceerd. De te verwijderen braamstruiken (5 m²) zijn aangeduid met een *. De plaats waar het verlies aan braamstruik wordt gecompenseerd d.m.v. het aanplanten van meidoornhagen is aangeduid met **.

Datum

14 juli 2023

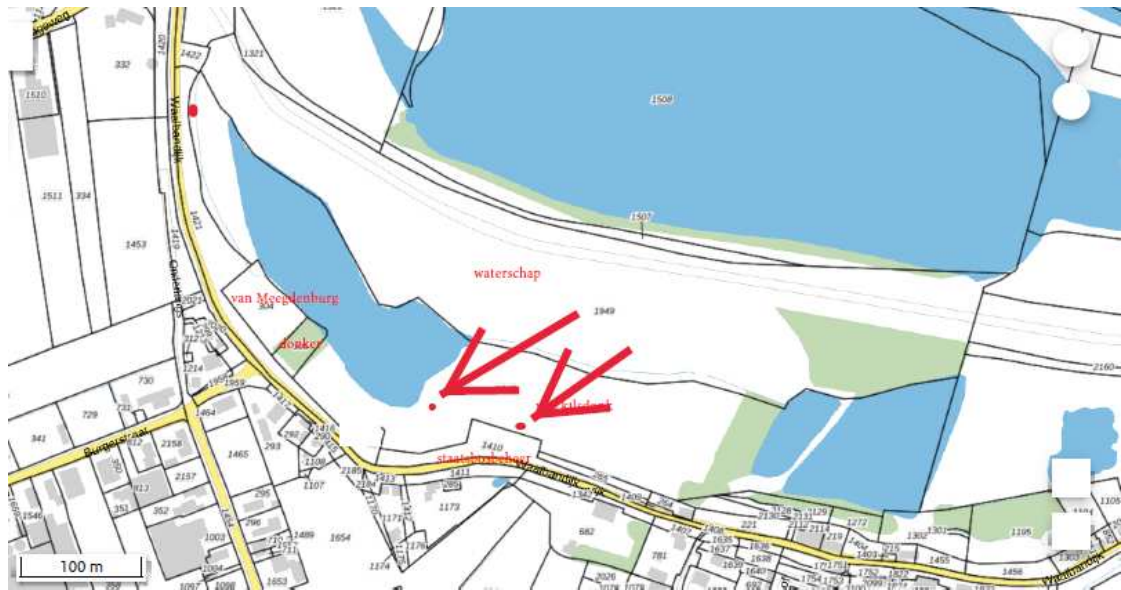
Zaaknummer

2022-016771

Blad

23 van 23

Kleine marterachtigen

Figuur 7: Locaties van de twee te plaatsen marterkasten (rode stippen).